

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An beatitudo sit proprium & speciale attributum Dei, & quaratione ad alia diuina attributa comparetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

autem dum seipso fruatur, & seque ipsum intrinsecè quasi possidet: summum utque bonum possidet, ac seipso felicissimè fruatur, ut loquitur etiam S. Gregorius lib. 3. 2. moral. c. 5. vbi ait: *ipse gloriæ suæ, qui dum se ipse perficitur accedente laude indigens non est.* Neque refert, quod beatitudo in nobis habet rationem domini, vel præmissi, hoc enim per accidens fit, quia non est debita nostræ naturæ, sed operibus acquirenda: cum tamen Deo sit naturalis, & congenita, ut rectè S. Thomas cit. q. 26. a. 1. ad 2.

Affertio II. Beatitudo non continet Deo formaliter secundum essentiam, sed secundum operationem; & quidem intellectus, quia seipsum videt. Ita S. Thomas q. 26. art. 2. & communiter Doctores, speciatim Caietanus ibidem, & Gregorius de Valentia hic q. 26. punct. 1. Probat, quia beatitudo consistit in possessione intellectuali summi boni: hæc autem intellectualis possessio includit cognitionem, quia suum bonum, suamque perfectionem quisque cognoscit; absque hac enim illud esse quidem aliquis potest; sed beatus esse non potest: Ergo beatitudo non competit Deo formaliter ac præcisè secundum rationem essentia. Item beatitudo consistit in perfectione quadam ultimata, & suprema intelligentis naturæ; talis autem est operatio intellectualis, non ipsa essentia, quæ secundum rationem nostram ipsa in intellectu quodammodo perficitur. Terrio. Beatitudo est obiectum ipsius voluntatis: Ergo non consistit in actu voluntatis, sed supponitur à voluntate; ac proinde est actus intellectus. Denique in cæteris beatis, cuiusque beatitudo consistit in visione Dei; quia iuxta S. Augustinum lib. 12. de ciuit. Dei, c. 29. *visio est tota merces.* Ergo idem proportionaliter de Deo sentiendum; quia beati assimilantur Deo in beatitudine, iuxta illud 1. Ioan. 3. v. 2. *similes ei erimus.*

Affertio III. Deus est summè ac infinitè beatus. Colligitur ex S. Thomæ cit. q. 26. a. 3. & 4. nec à quocquam negatur: quia ad summam & infinitam beatitudinem, in Dei visione positam, duo hæc requiruntur; primum ut obiectum ipsius visionis sit summum & infinitum; deinde ut ipsa etiam visio eiusdem sit summa & infinita; alioquin enim nec possessio eius boni erit summa & infinita: id vero utrumque plane Deo conuenit; cum è contrario in beatitudine, quacunque creata, primum tantum illud reperiatur, ut docet S. Thomas cit. art. 3. ad 1. & 2. vbi rectè notat, Deum esse quidem beatitudinem cuiusque beati, sed obiectiuam, non formalem; seu finem vltimum cuius, & ut rem; non finem vltimum Quo, seu ut usum, aut potius fruitionem rei; de qua distinctione finis Aristoteles in 2. physic. text. 24. & 2. de anim. t. 37. & plura in 1. 2. & supra quæst. 6. dub. 1. & 4.

Affertio IV. In beatitudine Dei eminenter includitur omnis beatitudo creata, seu quidquid est desiderabile in vlla beatitudine alia, seu verà, seu falsa. Ita S. Thomas cit. quæst. 26. art. 4. omnibus consentientibus: & patet ex præcedenti assertione; quælibet enim diuina perfectio, hoc ipso, quod infinita est, continet eminenter aliam quamuis sibi similem, sui que generis, & quidquid in his est bonitatis, seu perfectionis. Accedit ratio ab inductione seu partium enumeratione. Quia, ut sapienter notauit S. Thomas cit. artic. 4. *beatitudo diuina, de contempla-*

tina felicitate, habet continuam & certissimam contemplationem sui, & omnium aliorum: de actiua vero, gubernationem totius vniuersi. De terrena verò felicitate, quæ consistit in voluptate, diuitijs, potestate, dignitate, & fama, secundum Boetium in 3. de consol. habet gaudium de se, & de omnibus alijs, pro delectatione. Pro diuitijs habet omnimodam sufficientiam, quam diuitie promittunt. Pro potestate omnipotentiam. Pro dignitate omnium regimen. Pro fama verò admirationem totius creatura.

DVBIVM II.

An Beatitudo sit proprium, & speciale attributum Dei; & quæ ratione ad alia attributa diuina comparetur.

S. Thomas 1. p. q. 26. a. 2.

Nihil S. Thomas hac de re disertè scribit; nisi quod initio quæstionis 26. priusquam de beatitudine diuina agere incipiat, ita præfatur: *Vltimo autem post considerationem eorum, quæ ad diuinæ essentia unitatem pertinent, considerandum est de diuina beatitudine.* Et rursus in fine eiusdem quæstionis, ita concludit: *Et hæc dicta sufficiant, de his, quæ pertinent ad diuinæ essentia unitatem:* ex quibus nihil firmum in vtravivis partem videtur colligi posse; neque ferè etiam alij Doctores hac de re quicquam attingunt; nos tamen rem paucis ita explicamus.

Affertio I. Beatitudo pertinet ad rationem attributalem Dei, non essentialem. Hæc est aperta doctrina S. Thomæ hic q. 26. art. 2. ad 1. vbi ait: *Deum esse quidem beatum secundum suam essentiam; beatitudinem tamen ei non conuenire secundum rationem essentia, sed magis secundum rationem intellectus.* Ratio sumitur ex dub. præced. assert. 2.

Affertio II. Beatitudo propriè est attributum Dei. Est mens S. Thomæ, & aliorum Doctorum, quando cum cæteris attributis diuinis beatitudinem connumerant. Ratio est; quia attributum diuinum propriè, & verò etiam strictè acceptum, plus non requirit, quam ut sit prædicatum diuinum, positivum, absolutum, non essentialè, sed quasi secundum rationem nostram consequens essentiam; ut supra quæst. 2. fufius explicatum; hoc autem totum conuenit beatitudini diuinæ, ex dictis.

Affertio III. Beatitudo videtur attributum diuinum, ab alijs attributis diuinis, hæcenus pertractatis, diuersum. Videtur etiam mens S. Thomæ, & aliorum Doctorum, quando de hac, non minus, quam de alijs attributis seorsim ac distinctè agunt. Et in ipsa illa sua præfatiuncula, superius commemorata, satis apertè indicat S. Thomas, beatitudinem esse quiddam à cæteris, quæ ad diuinæ essentia unitatem pertinent, antea explicatis, distinctum. Ratio est; quia si non esset distinctum attributum, propterea non esset, quia esset idem cum scientia diuina, in qua beatitudinem collocatam à S. Thomæ præcedenti dubio vidimus: sed hoc non est; quia tamen obiectiue sit ipsa scientia diuina, quia Deus seipsum comprehendit, est tamen alia ratio formalis beatitudinis; alia scientia: quod tum ex declarata ratio-

ne, & conceptu beatitudinis præced. dub. explicato, tum ex eo etiam patet, quia supposito etiam conceptu beatitudinis, magna adhuc est controuersia inter Doctores, ut in 1. 2. docetur, an beatitudo rationalis, seu intelligentis naturæ consistat in actu intellectus, an voluntatis, an alio, &c. Præterquam quod multi, nullam veram Deifcientiam habentes, alijs rebus se beatos prædicant, generali quadam ratione, & conceptu beatitudinis. Est ergo alia ratio formalis scientiæ, alia beatitudinis; ac proinde beatitudo formaliter, & secundum nostrum concipiendi modum, rectè distingui potest tum à cæteris attributis, tum à scientia Dei.

3 Assertio I V. Attributum hoc pertinet ad illa attributa, quæ ad operationem diuinam spectant; non quasi operationem ab alijs distinctam continens, sed rationem distinctam certæ operationi annexam. Colligitur ex dictis: quia beatitudo diuina consi-

stet quidem reipsa in scientia diuina, qua Deus seipsum comprehendit; sed rationem tamen ei formalem distinctam superaddit, ut dictum.

Obijcies. Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus. Ergo beatitudo etiam diuina, consistit in aggregatione omnium perfectiorum, & attributorum diuinorum: adeoque non est peculiare attributum à cæteris distinctum. Respondeo, Beatitudinem illic non definiri præcisè secundum essentialia, seu conceptum essentialiter; sed secundum ea etiam, quæ Beatitudiniantecedenter, vel consequenter sunt coniuncta. Alias enim sequeretur, etiam beatitudinem creatam essentialiter consistere, tam in bonis corporis, quam animæ, &c. Atque hæc de Deo & attributis diuinis (exceptis, ut initio monui, prouidentia & prædestinatione diuina, de quibus disput. sequenti agendum) ad laudem magni Dei dicta sufficiant,

FINIS DISPUTATIONIS SECVNDÆ.

INDEX DISPUTATIONIS III.

DE PROVIDENTIA AC PRÆDESTINATIONE
diuina.

Quæstio I. De Prouidentia Dei.

Dubium I. Quid generatim sit prouidentia; an sit actus intellectus, an voluntatis, & qualis.

II. An in Deo sit Prouidentia; cum omnia subijciantur.

III. Qua ratione res creata subijciantur diuine Prouidentia; an omnia immediate; ac etiam veluti subiecta quadam, aut termini, seu effectus diuine Prouidentia.

IV. Vtrum prouidentia diuina sit infallibilis; semperque consequatur finem, ad quem ordinat & præparat media.

V. An & qua ratione diuina Prouidentia conciliari possit, cum libertate arbitrii creati: speciatim ex mente S. Thomæ; & quid de fato ac fortuna sentiendum.

Quæstio II. De natura & essentia diuine Prædestinationis.

Dubium I. Quid tum in genere, tum hoc loco, per diuinam Prædestinationem intelligatur; de quo eius obiecto, subiecto, & termino in communi: & denique an in Deo sit prædestinatio.

II. Quidnam essentialiter & formaliter sit diuina Prædestinatio; actusne voluntatis, an intellectus, & qualis.

III. Qua ratione Prædestinatio se habeat ad Præscientiam, Dilectionem, Electionem, Prouidentiam; an sit huius pars & qualis.

IV. Quid sit liber vita; & quomodo se ad prædestinationem habeat.

Quæstio III. De Terminis seu obiecto Quod, & Effectibus Prædestinationis in specie.

Dubium I. An dona omnia & bona supernaturalia prædestinati sint effectus Prædestinationis.

II. An bona etiam quadam naturalia prædestinati,

qualia sunt eius existètia, vita, valetudo, vires, &c. sint effectus prædestinationis eiusdem.

III. An mala etiam qualibet eiusdem, cum pena, tum culpa, aut saltem permissio culpa, sint effectus Prædestinationis.

Quæstio IV. De causis Prædestinationis.

Dubium I. An & quam sit finalis causa totius Prædestinationis, quoad suos effectus: & qua ratione ex hoc ipso sine reddi possit ratio eiusdem, tum in genere, tum in specie.

II. An & qua ratione detur causa meritoria Prædestinationis ex parte Christi, seu generatim extra ipsum prædestinatum.

III. Quænam contra varias hæreses certa sint, circa causam meritoriam Prædestinationis ex parte prædestinati.

IV. Quid scholastici nonnulli de Prædestinationis causa ex parte prædestinati senserint.

V. Quanam sit vera sententia de causa Prædestinationis, ex parte prædestinati: & an omnino detur aliqua causa meritoria, vel dispositiua, seu imperatoria, vel causa per accidens, siue occasio, aut saltem conditio, sine qua non totius Prædestinationis ex parte prædestinati.

Quæstio V. De ordine ac progressu Prædestinationis in mente diuina.

Dubium I. An & qua ratione ac modo, seu ordine, Deus pro saluandis prædestinet peculiarem quandam gratiam congruam, electorum propriam.

II. Sine in mente diuina secundum rationem nostram aliquis ordo prioritatis, inter prædestinationem, vel præuisionem meritorum, seu meritorum in particulari, & electionem ad gloriam; alio siue actus, quibus Deus saluandis vult gloriam.

III. Vtrum in diuina mente Electio seu Prædestinatio ad

gloriam